

ՔՐԻՍՏՈՍԱՆ

ՀԱՆԴԵՍ

Ազգային, Գիտական, Գրական եւ Քաղաքական

Ի. ՏԱՐԻ — ԹԻԻ 24

||

15 ՅՈՒՆԻՍ 1902

ԲՈՎԱՆ ԴԱԿՈՒԹԻԻՆ

Երջանկութիւն Փնտել

Դրական էջեր. — Լճուած Բխերիկները

Մարթինիֆի մեջ

Դաւառի Կեանքէն. — Օրինակելի Մայրեր

Քրիստոնէութիւնը Տղուն համար

Ուղեւորական Տպաւորութիւններ. — Դեպի Մաղնիսա

Նկեղեցական Խնդրին Շուրջը. — Խնդրոյն մեկ Կողմը

Ռոմուլա (Թերթոն)

Հոսիկ Հոնիկ. — Արուեստական Հաւկիթ

Քաղաքական. — Էտուարտ Է. Ի Թագադրութիւնը

= Սափունիոյ Թագաւորին Մահը = Գնդապետ

Կրիսի Դասապարտութիւնը = Քանի մը Շահե-

կան Թուանշաններ = Զինասան = Հիմալա-

յան կը Շարժի

Լուրեր. — Ռուսերը Գոլենի եւ Պարսիզակի Բարձր. Վարժարանին Ամալիւրջի

Հանդեսները = Ներքին Լուրեր

ՏՈՔԹ. Ն. Տ. ՀԻԼԻՍ

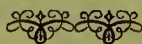
Թրգմ. Գ.

Դ. ԶՈՒԼՈՒՄԵԱՆ

Տ. Կ. ՓԻԻՐՍՆԵԱՆ

Ս. Կ. ԵՐԿԱՆԵԱՆ

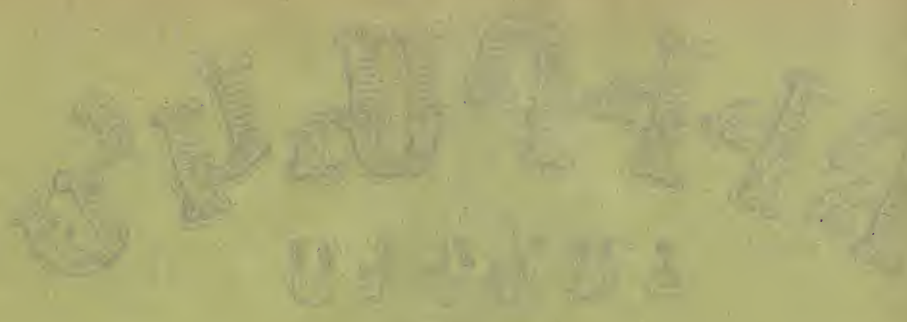
Մ. Յ. ԳԱՐՐԻԷԼԵԱՆ

Հատը 40 փարա

ՏՊԱԳՐ. ՆՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Պապ Ալի շահեսքի, Բաշի Էմեմի Խան, Թիւ 38

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO, ILL., U.S.A.

1911

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO, ILL., U.S.A.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO, ILL., U.S.A.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO, ILL., U.S.A.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO, ILL., U.S.A.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO, ILL., U.S.A.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Ազգային, Գիտական, Գրական եւ Քաղաքական

Ի. ՏԱՐԻ — ԹԻԻ 24

||

15 ՅՈՒՆԻՍ 1902

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

1. ԲԻԻՐԱԿՆ առ այժմ կը հրատարակուի շաբաթը անգամ մը. — 2. Տարեկան բաժնեգինն է Պոլսոյ եւ Գալատեքոն համար 50 դր., Արասահմանի համար՝ 5 ռուպլի. կամ 12 ժրանք կամ 2 ¹/₂ տոլար, քղթասա. ռութան ծախքը մեր վրայ: — 3. Ձեռքէ կը ծախուի հասք 40 փարայի: — 4. « ԲԻԻՐԱԿՆ » ի վերաբերեալ բաժանորդագին, նամակ կամ ո եւ գրութիւն պէտք է ուղղել Կ. Պոլիս, Պայպլ Հանուսի միջոցաւ՝ Ռոպէր Գոյէն, Բրոժ. Յակոբոս Հ. Ճէնիգեանի . — 5. Անվճար նամակ կամ գրութիւն չընդունուիր. — 6. Տասը օրինակի բաժանորդ գտնողին մէկ օրինակ նուէր կը տրուի :

ԵՐԶԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՓՆՏՈՒՆԵԼ

Կեանքին մէջ շատ եւ այլազան բաներ կը փնտռուին: Ոմանք ոսկին կը փնտռեն, ոմանք սէր, ոմանք ճշմարտութիւն եւ օգտակարութիւն, ոմանք կը փնտռեն բարութիւն եւ զԱստուած. բայց բոլոր այս բաներու հետազոտութեանց մէջ, միշտ անխուսափելիօրէն կցուած է՝ երջանկութեան հետազոտութիւնը: Կեանքը կեանքին գործքէն աւելի կարեւոր է, եւ ուստի պէտք է երջանկութիւն փնտռել, նոյնչափ անխոնջ կերպով, որչափ կը փնտռենք իմաստութիւն եւ հարստութիւն: Մարդս ոչ թէ միայն երջանկութիւնը սիրող է, այլ զանիկա փնտռող եւ զանող ալ է: Եւ երբեք չենք կրնար խուսափել այն ներքին շողջողումէն, երջանկութեանէն, զոր ուղիղ վարքը եւ նկարագրը մեր վրայ կը ցոլացնէ: Թոռի գործերու հետեւանք եղող անհանգստութիւնը եւ խայթը եւ

ամէն մէկ ուղիղ գործքի հետ եւ անկէ ետոյ ներքին հաւանութեան զգացումը ապացոյցներ են թէ՛ հեզին ստեղծուած է՝ ուրախութեան եւ զուարթութեան համար, Կեանքը զպրոց մըն է, աշխատանքը եւ տրամուծիւնը, յաղթութիւնը եւ պարկեշտութիւնը ամէնքը մէկէն իբր ուսուցիչներ կ'աշխատին, բայց ընթացաւարտ ըլլալը, երջանկութիւնն է: Կեանքի նեղութիւններուն վրայ յաղթութիւն տանելու եւ երջանկութեան զգացումը պահելու արհեստը, այնչափ կարեւոր է, որչափ արդարութեամբ եւ մարդասիրութեամբ ապրելու արհեստը: Կեանքին ուրիշ պարտականութեանց պէս կարեւոր է նաեւ բերկրութեան եւ ուրախութեան պարտականութիւնը: Ինչ որ է հասունութիւնը նարինջին համար, ինչ որ է երգը արտայտին համար, ինչ որ է զեղեցկութիւնը պատկերին համար, ինչ

որ է մշակութիւնը ու զարգացումը մտքին համար այն է երջանկութիւնն ալ հոգիին համար: Ինչպէս որ կոչաութիւնը եւ սգիտութիւնը նշան են թէ՛ մարդ մը իր միտքը չէ զարգացուցած, այսպէս ալ ապերջանկութիւնը ու թշուառութիւնը կը ցուցնեն թէ՛ սիրտը անմշակ մնացած է: Աստուած տնօրինած է որ Իր օրէնքներուն հնազանդութեան ամէն մէկ գործքը տայ՝ բարոյական զօրութիւն և հնչեցնէ հոգիին այն ամէն մէկ թելերը որոնք խնդութիւն կը թրթրուացնեն, ամէն կանոնաւոր բնութիւններու վրայ երջանկութիւնը կ'իջնէ, ինչպէս անձրեւը եւ ցօղը կ'իջնեն ծաղկին վրայ: Եթէ կեանքին գերագոյն վախճանը արգարութիւն է, անոր գերագոյն վարձատրութիւնն ալ երջանկութիւնն է:

ՏՕՔԹ. Ն. Տ. ՀԻԼԻՍ

Գ Ր Ա Կ Ա Ն Է Ջ Ե Ր

ԼՔՈՒԱԾ ԲԻԵՐԻԿՆԵՐԸ

ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ ՄԷՋ

Ձեմ գիտեր, պիտի սիրէի՞ք լսել քանի մը խօսք Սէն Բիէռի մէկ քանի խեղճուկ բխերիկներուն վրայով՝ որոնք տխրութիւն մը ունին իրենց երեւոյթին մէջ:

Ասոնք զգալի հակադրութիւն մը կը կազմեն չրջակայ հաղարաւոր բխերիկներուն հետ որոնց վրայ ծուխի գալարները՝ իբր մշուշի կարկանդակներ՝ իրարու կը փաթթուին և կ'երկարին մինչեւ որ հալին անգայտութեան մէջ: Այս լքուածները թերեւս իրաւունք տան ենթադրելու թէ իրենք շանթահարուներ են « մուխդ կտրի », « օճախդ քօռնայ » ի պէս անխիղճ անէծքներով:

Այս բխերիկները սրտաճմլիկ դէպքի մը՝ հրաբուխին տխուր յիշատակարաններն են, մօտաւոր ժամանակի մէջ պատահած դիպուածի մը կոթողները՝ որոնց միայն անխօս լեզուն բաւական է ջիղեր սարսռեցնելու: Այս բխերիկներու դժբաղդութեան ու լլկումի թուականը կ'ըլլար այն օրը, երբ Բըլէ լե-

րան հրաբուխը ժայթքելով լավաներ կ'արձակէր սիրոյ բոյնն քանդելու և բխերիկները անշնչացնելու համար: Այդ գիշերը խախուռի, կսկիծի և սուգի գիշեր մը կ'ըլլար շատ մը սիրտերու համար: Այդ օրէն ետքը, բաւական մը ընտանիքներ՝ նմանօրինակ անակնկալի մը երկիւղէն ըննուած՝ կ'անիծէին ու կը լքէին իրենց բնակավայրը որ ալ աս, կից վերջը, իրենց կեանքերը ապահովելու հաւաստիքը չէր ընծայեր բնաւ: Հետեւաբար այն օճախները որոնք սերուղներու կենդանութիւն բաշխած էին, կը բաժնուէին մարդկային մտերիմ կենակցութենէն որ տունը կ'զեւորէր վիշտի և ուրախութեան անբաժան զգացումներով:

Հիմա՝ միայն լուրսիւնն ու դատարկութիւնը հոն իրենց օթեւան ընտրած են, կարծես խղճալով անոնց անմխիթար վիճակին վրայ:

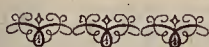
Ի՞նչ կ'ըսէք, տառապեցուցիչ չէ՞ խորի թէ երբեմն այդ բխերիկներուն տակ կենդանութիւնը կը չնչէր, թէ այդ յարկերը ընդունարաններ էին սիրոյ, աղապատանքի և ընտանեկան մաքուր իղձերու: Թէ հոգ, մարերը իրենց սրտազեղ համայրին հրայրքով կը նախշէին իրենց զաւկին լոյս այտերը: Պառաւ մամբը իրենց ծերութեան տաղաւթի ու տաժանքը մոռցած՝ թռուիկին հետ կը բաժնէին համեղ խօսակցութեան մը վայելքը: Կակծեցուցիչ չէ՞ վերյուշել թէ երբեմն ամառի մեղկ մթնոլորտին տակ, լուսնակ գիշերներուն, այս բխերիկներուն շուրջը կը ծաւալէին խումբերու զուարթ շաղակրատութիւնն ու քնացողներու խաղաղ մրմունջը, և յետոյ, զարթօնքին ալ, մարդերու ետեզեւ խլրտումները կը տեսնուէին տանիքին վրայ, լոյսի յորդառատ և տաքուկ հոտանքին տակ: Ո՛րչափ սրտայոյզ է մոռածել թէ այդ առաստաղները երբեմն հանդիսատես կ'ըլլային կեանքի հակընդդէմ պատկերներուն եւ այդ երդիքներուն տակ յաջորդաբար զիրար կը զիմաւորէին ծնունդներու ծիծղուն օրերը, և հարսանիքի ցնծուն հանդէսները:

Իրապէս ցաւալի է խորհիլ թէ հիմա այդ չէնքերուն մէջ անցնող մարած կեանքին

առաջադրանքները կը թափառին միայն, եւ
հոն, լուսթեան երանաւէտ գրկին մէջ, յա-
պտեանական մեռելութիւնը իր խորունկ քու-
նը կը քնանայ: Միայն մօտակայ ծովեզեր-
քէն, հովին թեւերովը եկած ծղրիթն է որ
իր գիշերային երգերով ու հատկեալ ճիշե-
րով կը ջանայ պղտորել գերեզմական ձանձ-
րութիւնը, թախիծն ու լուսթիւնը՝ որոնք եր-
թայով կը ծանրանան այդ յարկերուն վրայ,
եւ ծղրիթն է նորէն, որ իր գաճաճի յաւակ-
նոտութեամբ ու անխոնջ բայց ապարդիւն ճի-
գրով կը յանդգնի այդ մեծկակ շէնքերու
ստակի ամայութիւնը կենդանացնելու:

Սակայն ամէնէն յուզիչը իրենց վերջա-
ւորութիւնն է՝ որ տխուր նախագագուտներ
կը թելադրէ: Այդ հողացած յարկերը՝ թե-
րեւ ջանի մը տասնեակ տարիներ ալ ապուշ
ապուշ դիտեն ամպերու օդային վաղքերը, և
վտարել սրտով ալ ուկնդրեն ծծոռիկի ան-
վշտ երգերուն: Թերեւս դեռ երկար տա-
րիներ սիրտ ունենան ապրելու և գիտելու
թուութեան սարքած տեսարանները որոնք հա-
ւանաբար իրենց հոգիին մէջ անթեղուած յի-
շատակի կայծերը պիտի արթնցնեն և անհուն
խելիծով մըն ալ իրենց սիրտը պրկեն: Ո՞վ
գիտէ թերեւս այդ ինքնագիտակցութենէն
ետքը, այդ փլփլկած յարկերը ալ սիրով
կառնին վերջապէս անէանալու գաղափարին
և ալ անկէ ետքը հոգ չընեն թէ հովի փո-
թոցի և խտամբեր եղանակին կատաղի
թաճակուններուն առջեւ, հետզհետէ կը քայ-
քայուին, և մահն ալ իր աննիւթ բրիչով կը
քանդէ իրենց բովանդակ էութիւնը:

Թարգմ. Գ.

Գ Ա Ի Ա Ռ Ի Կ Ե Ա Ն Ք Է Ն

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՄԱՅՐԵՐ

Հուսա, անշուք հիւզակի մը մէջ, երկու
արթններ կան՝ որոնց վիճակուած է ընտանի-
քին պէտքերը հոգալու պարտաւորութիւնը:

Այս էակները յամառ աշխատասիրութիւն եւ
բարեպաշտ ու համբերատար ոգի ցոյց կու-
տան իրենց դժնդակ կացութեան հանդէպ,
ինչ որ աննպաս գաղափար մը չէ որ կուտայ
իրենց բարոյական նկարագրին վրայ:

Ամէն առտու, բարի լուսուն կ'ելլեն,
և կ'սկսին իրենց առօրեայ ձեռական աշխա-
տանքին որ իսկապէս տաժանելի է: Կար
կը կարեն անընդհատ, կութ կը զարնեն
շարունակ, առանց երբեք խոնջնալ ու տաղ-
տուկ դգալու, երբեմն մինչեւ կէս գիշեր:
Երբ իրենց երգերը իրարու կը խառնեն, տը-
խուր համբարգութիւն մը յառաջ կուգայ որ
անկեղծօրէն կ'ողբայ այդ աղքատներու
տուայտանքը անոյս ու խոնաւ խցիկներու
մէջ:

Ասոնք ինքնայօժար ինքզինքնին՝ կ'ողջա-
կիզեն, արիւն-քրտինք մտած կը տապկուին
սա մտածումով թէ՛ իրենց շահով միայն կա-
րող պիտի ըլլան չէն պահել պապենի օճախը,
ապրեցնել ու գործի մարդ ընել իրենց զա-
ւակները և անոնց համար բարեկեցիկ վի-
ճակ մը երաշխաւորել: Այս աւետարանական
անձնուրացութիւնը և անկից բխած գոհու-
նակութիւնը կարծես ալ չեն զգացներ տա-
ժանքներու կսկիծը եւ ֆիզիքական հալու-
մաշը որ բնական հետեւանքն է ամէն ծայ-
րայեղ աշխատանքի:

Սակայն գովելի պարագան որ յայտնի
կ'երեւի ասոնց կեանքին մէջ՝ սա է թէ ի-
րենք իրենց ծնողական պարտականութեան
խորունկ գիտակցութիւնն ու իրագործումն
ալ ունին, որով պատիւի լուսապսակ մը կը
հիւսուի իրենց ճակտին շուրջը եւ բարձր
արժանիք մըն ալ կը կցուի իրենց անունին:

Եւ ո՞րչափ հաճելի է մտածել թէ այս ա-
ռաքինի մայրերու զաւակները այլ եւս պէտք
չունին բարոյախօսական քարոզներու, քանի
որ իրենց մօրը կեանքը գործնական, ա-
մենապարզ եւ աշուք քարոզ մըն է անըն-
կուն աշխատասիրութեան և ազնիւ կենցաղի
նկատմամբ:

Խաբերդ

Գ. ՉՈՒԼՈՒՄԵԱՆ

ՔՐԻՍՏՈՆԵՈՒԹԻՒՆԸ ՏՂՈՒՆ ՀԱՍԱՐ

Անմեղութեան, սիրոյ և պարկեշտութեան մարմնացումը և կամ զմիտագեղ ածուի մը եզերքը՝ ծաղկող անուշաբոյր շուշանի մը մանրանկարն է ան՝ տղան՝ որուն հրեշտակատիպ, ձերմուկ աշտերուն վրայ, փթթինազարդ խնկաւետ գարունը, վարդակարմիր հետքեր թողնով կ'անցնի կ'երթայ, մինչդեռ անդին, մարած, հիւժեալ, զառամ ծերուկի մը պոստուն ճակտին վրայ, խորունկ ակոսներ կը փորէ:

Թանկագին աւանդ մըն է ան զոր նախախնամութիւնը իր գերագոյն, նախասահմանական տնօրէնութեամբը՝ գուրգուրացող, խանդակաթ խնամակալի մը՝ ծնողքին բարերար ձեռներուն մէջ դետեղած է, որպէսզի աստուածավախութեան և քրիստոնէութեան վսեմ սկզբունքները անոր նորածիլ մտքին մէջ ներարկեն:

Սակայն աւա՛ղ, որչափ անփոյթ ծնողքներ ունինք որոնք այս Աստուածապարգեւ, երկնատուր դերին կատարելապէս անգիտակ ու անաարբեր, աշխարհային զբաղումներու քառսին մէջ իսպառ իրենք զիրենք լքած, վայրկեան մը անգամ չեն յատկացներ՝ այս պծըլիկ անմեղներուն վրայ մտածելու:

Նորափթիթ, նորաբողոք ծաղիկ մըն է ան որ այս կամ այն զօրաւոր և ախտաժէտ հոսանքէն քշուելով, բոլորովին ներհակ, ծուռ ուղղութեամբ մը կ'աճի. մինչդեռ քիչ մը հսկողութիւն և հրահանգ բաւական պիտի ըլլար, զայն՝ մանուկը՝ բարի, աստուածավախ և ջերմեռանդ երիտասարդ մը ընելու:

Նախախնամութիւնը, անոր մատաղ մրտքին մէջ որչա՛փ թաղուն, աճելու և մեծնալու տրամադիր ընդունակութիւններ ծրարած է: Քրիստոնէութեան բնածին սէր մը, ի վաղուց անտի իր ինկելի խորանը շինած է հոն. բարւոյն ու գեղեցկին ճաշակը արդէն քիչ շատ գիտէ եւ կը հասկնայ ան: Մէկ խօսքով մեր անկարեւոր համարած մանուկներն ալ կընան ըլլալ, ո եւ չափահաս քրիստոնեայէ մը աւելի ազնիւ ու բարեհամբոյր քրիստոնեաներ:

Մանկութեան թարմ ու փափուկ վայրկեանները, ազնիւ կեանքով մը անցնելի վերջ, կենաց միջին կամ վերջին օրերուն մէջ դարձի եկող քրիստոնեայ մը, չկրնար ըլլալ օրօրոցէն սկսեալ քրիստոնէական պարզ և խանդավառ սկզբունքներով սնած քրիստոնեայի մը չափ հաւատարիմ և զօրեղ: Առաջինը գուցէ վաղը յանկարծ իր քրիստոնաւայել ընթացքը փոխելով իր հին կեանքը ապրիլ փորձուի, մինչդեռ վերջինը մինչև մահուան վերջին ժամուն կը մնայ միեւնոյն ջերմեռանդ քրիստոնեան անյողողող ու անվկանդ:

Ո՛րչափ կը սխալին այն շատ մը տղայ ծնողքները՝ որոնք քրիստոնէական և կրօնական սկզբունքները տղուն իմացական կարողութիւնը վեր, շատ վեր չդասելով, իրենց ուսերուն վրայ ծանրացող այսպիսի կարեւոր գործ մը մէկդի կը նետեն:

Քրիստոնէութիւնը իր զանազան խաւերը ունենալով, բարձրաթռիչ, խորաթափանց միտք մը անոր էն վարի խաւերէն կը հասնի էն վերի՝ փիլիսոփայական խաւերուն, և հոն Անհունը, Անսահմանը և Բովանդակը կատարելապէս ըմբռնել կը նկրտի:

Նստէ պահ մը և փորձէ քրիստոնէութեան այդ ու բնը եղող սա պարզ ճշմարտութիւնները նորատի մանկան վարդապետել: Եւ պիտի տեսնես թէ անոնք ո՛րչափ պիտի հետաքրքրուին անկէ ու զժուարապիտի ըմբռնեն: Խօսէ՛՝ բարւոյն ու չարին անհուն տարբերութեանց վրայ, խօսէ՛ Աստուծոյ եւ Անոր անհուն, անճառ հայրական սիրոյն վրայ: Խօսէ՛՝ իր սիրելի Միածին Որդւոյն վրայ:

Ասոնք կարգէ դուրս, անկարելի, անըմբռնելի բաներ են արդեօք: Պատասխանը ժխտական է միշտ:

Անգամ մը, Անգլիացի երիտասարդ մը դեռ նոր ամուսնացած, իր նորապսակ հարսը տուն թողնով, կը քաշուի կ'երթայ շատ հեռուն: Հազիւ թէ քանի մը ամսուան մեկնած՝ նորածին մանկիկ մը կը ծնի: Բարեկիրթ ու ազնիւ մայրը, պատին վրայ կանուած ամուսնոյն պատկերը մանկան ցոյց տա-

ով ամէն օր կ'սկսի քիչ քիչ անոր վրայ խօսիլ: Այնպէս որ մանկիկը քիչ օրէն այդ պատկերին ետեւը կեցող աներեւոյթ հոգիին սիրահարն ու պաշտողը կ'ըլլայ:

Տարիներ վերջը, երբ օր մը հայրը կը դառնայ, դեռատի մանկիկը խնդալից ճիչով մը եւ ուրախութեամբ « Հայրի՛կս, հայրի՛կս » բացազանչելով անոր գիրկը կը նետուի:

Այս օրինակէն պէտք է հանել դասը: Անոնք որ տղուն քրիստոնէութեան սէրը ներշնչելու պատասխանատուութիւնը ստանձնած են, պէտք չէ թերանան իրենց պարտականութեանը մէջ, որովհետեւ պարտախտութիւններուն էն նուիրականն ու վսեմն է ան, եւ անոր հաշիւը կը պահանջուի իրենցմէ միշտ:

Տ. Կ. ՓԻԻՐԱՆԵԱՆ

ԵԿԵՆՅԱԿԱՆ ԽՆԴՐԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

ԽՆԴՐՈՅՆ ՄԷԿ ԿՈՂՄԸ

Տարիի մը չափ առաջ Բիւրակցի նոր ուղղութեամբ հրատարակուիլ սկսելէն քիչ ետքն էր որ Խարբերդցի ծածկանուն, բայց ճշմարտապէս ու իրազեկ անձի մը մը կողմէ Խարբերդի եկեղեցիներուն ցաւալի վիճակը ի հանդէս կը բերուէր եւ կը հարցուէր թէ՛ ի՞նչ ճաղ կամ դարման ընելու է ասոր եւ հեղինակաւոր անձեր ալ կը հրաւիրուէին խորհիլ, խօսիլ եւ աշխատիլ խնդրին լուծմանը համար: Խնդիրը այսպէս ըլլալով՝ կը շնորհաւորեք նախ զայն մէջտեղ նետողը, եւ ապա անոր աշնչափ տեղ տուող Բիւրակցի Խնդարութիւնը: Ուստի կը սիրենք հաւատալ թէ Բիւրակցի պիտի հետապնդէ այս նշանակաւոր ցորչափ խնդիրը լուծուած չէ:

Վերը խորհիլ, խօսիլ եւ աշխատիլ ըսինք: Այդ բաներուն մէջ կը գտնենք մենք խընդ- լի լուծումը: Խնդրին լուծման համար սա- խալն, գործը խօսքէ ու խօսքը մտածումէ

աւելի է: Աւետ. բոլոր ժողովուրդը եկեղեցական այս խնդրին վրայ կը խօսայ, գիտենք, ու կրնանք ըսել թէ՛ կը խորհրդածէր շատոնց: Խորհուրդը հիմա խօսքի փոխուած է: Աննշանակ զարգացում չէ աս: Խնդիրը յարուցանողները պատասխանատու են ուրեմն, հետապնդելու են զայն, լուծելու կամ լուծել տալու են զայն:

Ըսինք թէ՛ շատոնց եւ շատեր՝ կը խորհէին խնդրին վրայ: Հիմա ուրախ ենք որ՝ խօսողներն ալ կրեան եկան: Ուրեմն անոր լուծման աշխատողներն են որ պէտք են հիմա: Բարի աւետիս հաղորդողի պէս ցոյց տամ ատոր ալ օրինակ մը, բայց դեռ օրինակ մը միայն: Եւ օրինակն ալ նորէն Խարբերդ կուտայ: Մէկը՝ առանց զրիչ շարժելու լրագրի մէջ, առանց բազմութեան առջեւ բերան բանալու խնդրին մասին, լուծեց զայն, ու լուծումը մէջտեղ դրաւ, գէթ տարուան մը համար, եւ գոնէ Խարբերդի եկեղեցիներուն նկատմամբ: Լուռ ու մունջ աշխատեցաւ եկեղեցական այս գործին համար, բայց իր գործը արդէն ճանչցուցած է զինքը: Ուստի յայտնութիւն մը, անգաղտնապահու- թիւն մը ըրած չենք ըլլար՝ Խարբերդէ դուրս գտնուողներուն ալ՝ զինքը ճանչցնելով: Մէջտեղ կը դնենք բարի օրինակ մը՝ մտածելով որ նմանողներ, հետեւողներ կրնան ըլլալ անոր: Արդ մեր ըսած մարդն է Տօքթ. Միքայէլ Էֆ. Յակոբեան: Իր անձին ներքողը ընելու համար չէ որ զինք մէջտեղ կը դնենք անունով, մականունով ու պաշտօնով: Ըսինք թէ ինչ է մեր նպատակը: Այսպէս կ'ընենք շօշափելի օրինակ մը մէջտեղ դնելու եւ գործնական կերպով ըսելու թէ եկեղեցիներու խնդիրը ի՞նչպէս կրնայ լուծուիլ:

Ապրիլ մէկէն սկսեալ՝ Տօքթ. Միքայէլ, բարի բժիշկը, որ կ'ուզէ Բրիտանիայ պէս մարմին ու հոգի մէկտեղ բուժել, այս դաշտին կարող, մասնաւորապէս աւետարանչական գործի յարմար պաշտօնէի մը՝ Պատ. Գաւմէ Ապրահատեանի հետ՝ հետեւեալ կերպով կը կարգադրէ աղքատ եկեղեցիներու խնդիրը, կը խոստանայ Պատ. Գաւմէի չորս ոսկի ամսական՝ սիրուն ձի մը, զոր կը գնէ ու կու-

տայ անմիջապէս, որպէս զի պատուելին տա-
րի մը անտեսուած եկեղեցիները չըլի ու
զանոնք միսիթարէ: Ահա այսպէս՝ մէկ մար-
դու մը ձեռքով, մէկ մարդու մը նուէրով
ու դրամով՝ անտեսուած եկեղեցիները տար-
ուան մը համար բաւական կը խնամուին:
Այս գործը Տոքթ. Միքայէլի վրայ 50-60
ոսկիի կը նստի: Հարուստներէ ոմանք առանց
պզտիկ ապացոյց մը իսկ ունենալու կը կաս-
կածին թէ՝ ուրիշ օժանդակ ունի Տոքթ.
Միքայէլ: Չեն կրնար հաւատալ այս աստի-
ճան բարերարութեան, զայն իրենց մտքէն
գուրա տեսնելով անշուշտ: Իրենք ըրած չեն
ատանկ բան ու չեն ուզեր հաւատալ թէ ու-
րիշը կրնայ ընել և կ'ընէ: Բայց ստոյգ ի-
րականութիւնը սա է թէ՝ Տոքթ. ին գործը
անհատական և անձնական է: Անոր կեան-
քը մօտէն գիտցող մարդիկ կը վկայեն թէ՝
Տոքթ. ը չատ տարիներէ ի վեր ոսկիի ահա-
գին գումարներ կուտայ, վարժուած ձեռ-
քով մը՝ բարեգործական բաղամատեսակ նը-
պատակներու: Կը հաւաստուի թէ՝ Տոքթ. ը
իր տարեկան շահերուն գոնէ կէսով՝ կը բա-
րեգործէ, որբանոցներու, աղքատներու և
կարօտեալներու: Յաճախ ոչ միայն ձրի կ'այ-
ցելէ չքաւոր հիւանդներուն և դեղ կուտայ,
այլ նաեւ դրամ, անոնց ուրիշ պիտոյքները
հոգացուելու համար: Աղօթքն ալ գեղաճատէն
առաջ կը յանձնարարէ ու ինք շատերու սը-
նարին մօտ կ'աղօթէ: Լսեցէք պաշտօնէի մը
վկայութիւնը. — մէկը Տոքթ. ին զիմելով «չա-
պիկ մը» կ'ուզէ: Տոք. ը առանձնասենեակ մը
քաշուելով՝ իր վրայինը կը հանէ կուտայ ա-
նոր, ինք ալ այդ առթիւ ատկէ ուրիշը չու-
նենալով, պատուհանին ձերմակ վարագոյր-
ները վար կ'առնէ կուտայ իր մօր, իրեն նոր
շապիկ մը կարելու համար: Ինչպէս չհաւա-
տալ ուրեմն որ այս մարդը 50-60 ոսկի ալ
կուտայ անտեսուած եկեղեցիներու համար:
Եթէ չատ ըլլային Տոքթ. Յակոբեանի նման-
ներ և եկեղեցիները հոգացող խումբ մը կազ-
մուեր ալ եկեղ. խնդրին լուծումը վերջնա-
կան չէ՞ր ըլլար: Միսիոնարական բոլոր մար-
մինները այսպէս կազմուած չեն: Ենչպէս կազ-
մուած է նոյն իսկ մեզի ամէնէն ծանօթ Պօր-

տը: Եկեղեցիներու հաւաքական մարմին
չէ՞ հասարակաց գանձով ուր կանոնաւոր
և պատահական եկամուտներ կուգան զը
ուրիշ ու օր մըն ալ եկեղեցիներու համար
բաժնուին: Միսիոնարները քննադատելէ
ոտաջ՝ մենք մեզ քննադատենք, Գրեթէ ամբ-
տեղ կա'ն Յակոբեաններ, գոնէ դրամով և Յա-
ւալին ան է սակայն որ՝ Յակոբեաններ չկան
սրտով: Իրաւ է որ աղքատ ենք բայց մը
սնանկութիւնը մանաւանդ բարոյական է
քան նիւթական:

Ջանանք ուրեմն, միսիոնարին սիրտը
լքուած եկեղեցիներուն վրայ տաքցնելէ
ուրիշ մերիներուն սրտին մէջ դնել այդ տա-
քութիւնը, համակրութիւնը՝ այն անտեսուած
եկեղեցիներուն համար որոնք իրենցն են՝ որ
իրենց եղբայրները կ'երկրպագեն Աստուծոյ
մը՝ որ կ'ըսէ. «Ան որ ինծի չիտար, չիտար
իր չահերը՝ ինծի արժանի չէ. իսկ ան ոյ
կուտայ՝ հարկը ապատիկ պիտի առնէ, ա-
տեր ու այգիներ՝ այս կեանքին մէջ, գալի
քին մէջ ալ՝ յաւիտենական կեանք»:

Եկեղեցիներուն համար՝ մենք միսիոնարէն
ուրիշ աշխատինք:

ԽԱՐԲԵՐԴ ՄԻՀՐԱՆ Յ. ԴԱՐԻՔԻԼԵԱՆ

ՈՒՂԵԻՈՐԱԿԱՆ ՏՊԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԴԵՊԻ ՄԱՂՆԻՍԱ

Կէս օր է: Շոգեկառքին մեկնելու նշան
կը տրուի և ուժգին մը սուլելէ ետքը, կ'ըս-
կըսի յառաջանալ դանդաղ և վեհ գնացող
մը: Հիմա իզմիր մեր ետին մնացած է ալ:
Մէկ կողմէն Բօքարեալը և միւս կողմէն
Քօրտէլիոյ քիչ մըն ալ անդին Քօրտէլիոյն է
որ կը ժպտին մեր երեսին իրենց կոկիկ տու-
ներով, մաքուր փողոցներով և խնամքով
չինուած պարտէզներով՝ ուր լիմոնի և նա-
ընջենիի ծառեր կը ծաղկին:

Ծովը ալ անբաժան է մեզմէ՝ մօտիկ, ալ-

լով անգամ մըն ալ դիտել կ'ուզեմ այն սիրուն վայրը ուր այդ քանի մը օրուան մէջ ա՛յնքան երջանիկ ժամեր անցուցի: Բայց ի զուր, աչքերս սեւեռած կը մնան հոն, գե-

ղեցիկ Մաղնիսայի վրայ՝ որ արդէն չառնէ հեռացած է տեսութենէ:

Ս. Կ. ԵՐԿԱՆԵԱՆ

« ԲԻԻՐԱԿՆ » Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՃՕՐՁ ԷԼԻԲԸ

(25)

Ռ Ո Մ Ո Ւ Ա

Գ Ի Ր Ք Բ.

Գ Լ Ո Ւ Խ Ժ.

Գ Ա Ղ Տ Ն Ի Ք Մ Ը

Պալտասարէ երկար ատեն դիտեց ջուրին մէջի դալկահար և խորշոմներով ակօսուած դէմքը, մինչեւ որ ճանչցաւ ա՛յն ետը՝ որուն հիմակուան իր ունեցած վրէժխնդրութիւնը բոլորովին անծանօթ էր, և իրեն անանկ կուգար թէ լճակին մէջի պատկերն ալ կը լսէր իր խորհուրդին անբարբառ լեզուն:

— Ապուշ սիրահար մըն էի, ժամանակաւ կին մը կը պաշտէի, և այնպէս հաւատացած էի թէ այդ կինը զիս կրնար սիրել, անկէ վերջ անօգնական մանկիկ մը որդեգրեցի և մեծցուցի զանկաւ. կը դիտէի զինքը մինչ կը մեծնար, իբր թէ տեսնելու համար որ զիս գոնէ քիչ մը պիտի սիրէ՞ր. — զիս պիտի սիրէ՞ր, սէր պիտի զգա՞ր ինձի համար, առանց ազդուելու ինձմէ ընդունած բարիքներէն: Պատրաստ էի կուրծքս պատռել՝ սրտիս տաքութեամբը զինքը տաքցնելու համար, եթէ տեսնէի թէ վէրքիս ցաւին համար ինք ալ ցաւ պիտի զգար: Աշխատեցայ, ճգնեցայ՝ գէթ մէկ կաթիլ անչափանդիր սէր հանելու համար մարդկային այս դաժան կեանքէն: Ապո՛ւշ, մարդիկ իրենց հաճոյքն ու զբօսանքը կը սիրեն միայն, և ես ի՞նչ հաճոյք կրնայի տալ: Եւ սակայն կը շարունակէի դիտել, մինչեւ որ վստահ եղայ թէ տեսայ ա՛յն բանը, զոր կ'ուզէի գիտնալ: Երբ դեռ պզտիկ էր, իր մեղմ նայուածքը վրաս կը դարձնէր և յօժարութեամբ ձեռքս կը բռնէր: Կը խոր-

հէի թէ այս տղան անշուշտ զիս քիչ մը քիչ սիրէ, և քանի որ կեանքս անոր կուտամ և ամէն ճիգ կը թափեմ որ վիշտին ցաւին համե իսկ չառնէ, անշուշտ զիս քիչ մը պիտի սիրէ երբ ծարաւի եմ սիրոյ, և որոյ այն կաթիլը, որոյ պիտի թրջէ սիրտի պապակէն չորցած շրթունքս, իր սրտին մէջ հաճոյքի ու բերկրութեան աղբիւր մը պիտի ըլլայ... Անիծեա՛լ ըլլայ. երանի թէ կարող ըլլայի տեսնել զինքը պառկած՝ այդ կարմիր շրթունքը մոխրի պէս գունաթափ եւ չորցած, և եթէ իր աչքերը վրաս դարձնէ պաղատագին՝ երանի թէ տեսնէր դէմքս որ իր կակիծներուն և ցաւերուն համար բերկրութեամբ կը ճառագայթէ:

Ա՛լ գրեթէ միշտ էր: Ոտքի ելաւ օրընցս երթալու: Քանի մը տեսաւ տալով հոգնեց: Կրնար բացօղեայ տեղ մը պառկել, քանի որ կը տեսնէր թէ շատեր ատանկ կ'ընէին: Քանի մը օր վերջը, ծախած էր այն գոհարը զոր անակնկալ կերպով գտեր էր իր վրէժ գտնուած հմայեկին ծալքերուն մէջէն: Այդ գոհարին ստակով իր հագուստը կարգի որդէր և շողշողուն զմելի մը գնէր էր, և տակաւին երկու ոսկի ալ աւելցած էր: Բայց վրէժը դրած էր այդ գանձը ամենայն զգուշութեամբ պահել: Օլթրարնոյի շատ քիչ քանակի ունեցող մէկ մասին մէջ կ'օթեւանէր ողորմելի խշտեակի մը մէջ, ուր գէղ մը կար: Հոգ իբր բեռնակիր գործ մը փնտնելու վրայ կը մտածէր:

իր զմեկին Պրաթիի խանութէն գներ էր։ Իրիկուն մը երբ մուտք կոխեր էր այդ խանութը երթալով՝ տեսաւ որ այդ հնահաւաքը գնա նոր վերադարձեր էր իր օրուան պտոյտէն և կոտրած ապակիներու և ժանգոտ երկաթներու հաւաքածոն կը պարպէր։ Պալտասարէ Պրաթիի խանութէն մեկնեցաւ ոչ թէ միայն զմեկին ձեռք ձգած, այլ նաև Թիթոյի վարմունքին և ղիրքին նկատմամբ կատար տեղեկութիւններ ստացած, — թէ ինչպէս Թիթոյ իր գոհարները անմիջապէս ծախեր էր, թէ ինչպէս Ֆիորէնցայի մէջ հաստատուեր և ամուսնացեր էր, և թէ որքան մեծ յաջողութիւն գտած էր։

Գ Լ Ո Ւ Խ Ժ Ա .

Պ Տ Ո Ւ Ղ Ը Ս Ե Ր Մ Է

— Սիրելի Ռոմոլա, — ըսաւ Թիթոյ՝ Մայր Եկեղեցիին հրապարակին մէջ իր ուղերձը ընկնէ երկու օր վերջ՝ առաւօտուն, — այսօր նըստաւոր հիւրեր պիտի ընդունիմ։ Միլանցի կոմսը կրկին պիտի գայ, ինչպէս նաեւ Սենսալ տը Պոքէր, որ Ֆրանսայի մեծամեծներուն խիստ սիրելի անձերէն մէկն է։ Գիտեմ թէ չես ասորժիր այն պաշտօնական մեկնակցութիւններէն, զորս այս նշանաւոր անձնաւորութեանց ներկայութեան առնելով պիտի ըլլաս կատարել, և որովհետեւ անոնք պիտի փափաքին հնութիւնները և զրատունը տեսնել, թերեւս աղէկ կ'ըլլայ որ այսօր գործ դնես և Պրիծիտա ազգականուհիդ այցելութեան երթաս։

Ռոմոլա՝ Թիթոյի տուած այս տեղեկութեան մէջ յաւէտ փափաք մը նշմարեց, եւ անմիջապէս իր հաւանութիւնը յայտնեց։ Բայց քիչ վերջ ճամբայ ելլելու պատրաստուած վիճակի մէջ ետ գալով ըսաւ։

— Թիթոյ, կ'երթամ կոր։ Ո՛հ, Ֆիորէնցայ որքան երկար շունչ մը պիտի առնէ երբ զնեք բացուին և վերջին Ֆրանսացիին դուրս ելնէ։ Դուն իսկ, Թիթոյ, որ այդքան երկար համբերութիւն ունիս, ա՛լ սկսած ես ձանձրանալ, խոստովանէ թէ ըսածս ճիշդ է։ Ա՛հ, զուխդ տաք է։ Խեղճ Թիթոս։

Ամուսնական կեանքի մէջ ամէնէն չնչին ու ոչինչ բաները շատ անգամ նշանաւոր թրուականերու սկզբնաւորութիւնը կ'ըլլան, և այդ առտու առաջին անգամ ըլլալով Ռոմոլա համոզուեցաւ թէ Թիթոյ ոչ միայն փոխուած էր, այլ փոխուած էր իրեն նկատմամբ։ Արդեօք այդ փոփոխութեան պատճառը Ռոմոլա ի՞նքն էր։ Թերեւս ասանկ խորհէր, եթէ Թիթոյի ներքնաբանկոնին և նկարին իրողութիւնները մէջտեղ չըլլային, — իրողութիւններ՝ որոնք կը թելադրէին արտաքին արարք մը կամ պատճառ մը, որ Ռոմոլայի համար բացարձակ, խորհրդաւոր գաղտնիք մըն էր։ Թիթոյ քայլ մը առնելու վրայ էր, և գիտէր թէ այդ քայլը իր կնոջ խորին զայրոյթ պիտի պատճառէր, Ռոմոլայի ներողութիւնը չահելէ առաջ անհաճոյ դիպուածնեւորու պիտի հանդիպէր։ Եւ Թիթոյի համար շատ դժուար բան էր բարկութեան և զայրոյթին հետ դէմ առ դէմ գտնուիլ։ Իր բնութեան մէջ չկար հակառակութիւն, և իր բոլոր միտումները կը հակէին Ռոմոլայի գործուն ու սէրը ձեռքէ չհանելու կողմը։

Պալտասարէի երեւան ելլելէն վերջ սկսած էր խորհիլ թէ թերեւս ստիպուէր Ֆիորէնցայէն փախչիլ, և ուստի որոշեր էր զրատունը ձախել, իր օրինական իրաւունքը գործածել՝ Ֆրանսացի ու Միլանցի գնորդներուն ներկայացուցած մեծ առիթը չփախցուցած։ Որովհետեւ եթէ ստիպուէր Ֆիորէնցայէն մեկնիլ, չէր ուզեր իր անկուտի թափառաշրջիկ մը մեկնիլ հոնկէ։ Դիւրակեցիկ և հանգիստ կեանք մը անցընելու վարժուեր էր, և ուստի կ'ուզէր նոյն վիճակը շարունակելու ամէն միջոց ունենալ։ Ուրիշ բաներու հետ միատեղ կ'ուզէր Ռոմոլան ալ միատնի տանիլ, և եթէ կարելի է, ո՛ր և է խայտառակութիւն չտանիլ իր հետ։

Նշանաւոր այցելունները եկան ու մեկնեցան, սակարկութիւնը եղաւ լմնացաւ և Ռոմոլա տուն վերադարձաւ, բայց այդ գիշեր ծանրակշիռ բան մը չըսուեցաւ։ Թիթոյ ուրախ զուարթ կը շողակրատէր, իր կնոջ պատմելով խանդավառ պերճախօսութեամբ, ֆրանսական այս այցելութեան միջոցին տեղի

ունեցած և իր տեսած շատ մը անցքերն ու նկարագրութիւնները, զորս ցարդ չէր պատմած: Ռոմոլա Թիթոյի այս զուարթութեան մէջ մասնաւոր ջանք մը նշմարեց, եւ այդ ջանքը վերագրելով սա պատճառին թէ Թիթոյ հասկցած էր թէ առաւօտուն վշտացուցած էր իր կինը, այդ ջանքը ընդունեց իբր զղջման արտայայտութիւն մը:

Յաջորդ գիշեր Թիթոյ շատ ուշ տուն եկաւ: Այդ օրը Ռոմոլայի համար նշանակալից օր մըն էր, որովհետեւ նկարիչը վախճանով որ չըլլայ թէ Ռոմոլայի հօր պատկերը անցեալ չաթթու աւարտած չըլլալուն համար ցաւ պատճառած ըլլայ դեռատի կնոջ, չարունակաբար աշխատած էր այդ պատկերին վրայ եւ քայն աւարտած ըլլալով այդ օրը՝ Ռոմոլայի ղրկած էր զայն: Ռոմոլա պատկերը իր հօր հինաւուրց աթոռին կռթնցուցած էր, եւ բաւական ժամանակէ ի վեր անոր կը նայէր երբ դուռը իր ետեւէն բացուեցաւ եւ Պէրնարտոյ տէլ նէրոյ՝ Ռոմոլայի կնքահայրը, ներս մտաւ:

— Քեզի աւետիս տալու համար րոպէ մը ներս մտայ վասն զի գիտեմ թէ Թիթոյ տակաւին տուն դարձած չէ, ձանչցած Ֆրանսացիդ վաղը կը մեկնի:

— Ի՞նչ ուրախաւիթ լուր, ըսաւ Ռոմոլա. բայց մեկնելու այդ որոշումը յանկարծ տրուած ըլլալու է, անանկ չէ՞, Թիթոյ երէկ կը կարծեր թէ շատ քիչ յոյս կար որ չուտով մեկնի ան:

— Ամուսինդ եբբեք չե՞ս յանդիմաներ որ վերջերս տունէն այսչափ բացակայ կը գրտնուի. իր տունէն զատ ամէն տեղ կը տեսնեմ զինքը:

Ռոմոլա զգաց թէ իր երեսը կը կարմրէր երբ ըսաւ.

— Ո՛հ, Թիթոն շատ զբաղեալ է՝ գիտես թէ որքան լաւ խօսող մըն է ան, եւ ուստի ամէն տեղ իրեն պէտք ունին: Ուրախ եմ որ իր արժէքը կը ճանչցուի:

— Ուրեմն գո՛հ ես, ըսաւ Պէրնարտոյ ժպտելով, մինչ ոտքի կ'ելլէր մեկնելու համար:

— Անշուշտ:

Խեղճ Ռոմոլա, միայն մէկ բան կար որ

իր էրկանը նկատմամբ ունեցած յուսալուստութեան առթած կսկիծը աւելի անտանելի պիտի ընէր, եւ այդ բանն էր՝ ո՛ր եւ է անկ գիտնալով թէ Թիթոյ իր կնոջ յուսալուստութիւն պատճառած էր: Թերեւս այդ բանը կնոջ տկարութիւնն է, բայց կնոջ այդ տկարութիւնը սերտիւ կապակցուած է անոր աշուստութեան հետ:

(Շարունակելի)

Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

ԷՏՈՒԱՐՏ Է՛ի քաղաքութիւնը. — Միջ այս տողերը կը գրենք՝ Լոնտոն արդէն մեծ պատրաստութիւններ կ'ընէ չքեղօրէն կատարելու համար Էտուարտ Է՛ի թագադրութեան հանդէսները: Վերջացող պատերազմի ոչ նուազ աւելցուցած է ժողովուրդին խանդավառութիւնը, Բրիտանական լայնածաւալ կայսրութեան բոլոր հպատակ ազգերը, աշխարհի ամէն ծայրերէն արդէն ղրկած են Լոնտոն՝ իրենց ներկայացուցիչները, և բոլոր տէրութիւնները պիտի ներկայանան հոն կամ իրենց վեհապետներու և կամ անոնց կողմէ ղրկուած պատուիրակներու միջոցաւ: Յունիս 26ին, հինգշաբթի օր՝ տեղի պիտի ունենայ թագադրութեան բուն հանդէսը, թագաւորը և թագուհին իրենց բոլոր նախարարներով Պըքինկհէմի պալատէն մեկնելով պիտի եթան Ուէստմինսթըրի Աբբայարանը: Անգամ մը եւս, և թերեւս ամէնէն վսեմ եղանակով մը, այս փառաշուք եկեղեցւոյ կամարները պիտի հնչեն սաղմոսներով ու ազօթքներով, որոնցմէ վերջ Արքեպիսկոպոսը պիտի յայտարարէ Էտուարտ Եթներորդը իր անվիճելի վեհապետը Բրիտանական կայսրութեան: Ապա թագաւորը սուրբ Իւրով պիտի օծուի, ու իր երդումը ընելէ վերջ պիտի ընդունի արքայական թագը իր գլխուն վրայ: Յաջորդ օրը պիտի կազմուի թափօրը՝ թագաւորը ու թագուհին, արքայական ընտանիքին բոլոր անդամները պիտի մեկնեն

իրենց պալատէն, չըջապատուած բոլոր վե-
տագետներուն ներկայացուցիչ իշխաններէն,
և թէ՛ օտար և թէ՛ անգլ. գաղթականու-
թեանց բանակներու պաշտօնատարներէ, եւ
ինկերակցութեամբ հարիւր նուագածու խում-
բերու, ամբողջ քաղաքին չըջանը պիտի ը-
նեն, Յունիս 28ին, շաբաթ օր տեղի պիտի
ունենայ նաւահանդէսը: Բորթսմութի եւ
Սթրաշէտի նաւահանգիստին մէջ խարսխած
պատերազմական խոշոր նաւեր և 60ի
լայի պղտիկ նաւեր պիտի մասնակցին հան-
դէսին: Ասոնցմէ զատ պիտի գտնուին նաեւ
օտար պետութեանց կողմէ զրկուած՝ եւ զքօ-
տայր ջիկներու երկու հարիւրէ աւելի նա-
ւերը (*):

(*) Այս տողերը շարել տուած էինք ար-
դէն, երբ հասան հետեւեալ հեռագիրները,
որոնք կը բացատրեն էտուարտ Է. ի վիճակը
և անոր թագադրութեան մասին եղած նոր
խաղաղութիւնները:

ԼՈՆԾՈՆ, 24 Յունիս. — Թագադրութեան
խնդիր անորոշ կերպով յետաձգուեցաւ, էս-
ուարս քաղաւորին հիւանդութեան հետե-
ւանով:

Այս լուրը մեծ յուզում պատճառեց:

— Անգլիոյ քաղաւոր այսօր կես օրը
նուորդ անցած վիրաբուժական գործողութեան
կը ենթարկուեցաւ:

— Բժեկական պատճառով սեղեկագիր
կ'ըսէ քե՛, քաղաւոր « Բէրքիթիթ » եւ (ա-
րիւր հիւանդութիւն) կը տառապի:

— Բժեկական սեղեկագիր մը կ'ըսէ քե՛ կա-
տուած բժեկական գործողութիւնը յաջողած
է:

— Իրիկուան ժամը 6 1/2ին հրատարակուած
բժեկական սեղեկագիր մը կ'ըսէ քե՛, քաղա-
ւորն առողջական վիճակը հետզհետէ կը
բարւոյն, եւ քե՛ ան՝ իմ գիրքէ մեծապէս ամոհ-
մած կ'ըզգայ՝ բժեկական գործողութիւն կա-
տուելէն ի վեր:

— Հակառակ քաղաւորին հիւանդութեանը՝
օտար պատերազմներուն ընդունելութիւնը կա-
տուեցաւ պալատին մէջ, եւ աւելցան
վաղապէս անդամները էսուարս Է. ի ա-

Սախտնիոյ քաղաւորին մահը. — Սաքսո-
նիոյ Ալպերթ թագաւորը, որուն հիւանդ ըլ-
լալը արդէն ծանուցած էինք, մեռաւ անց-
եալ շաբթու, Յունիս 19ին իրիկուան դէմ:
Հանգուցեալ թագաւորը միայն Սաքսոնիոյ
մէջ չէր որ կարեւոր դէմք մըն էր, այլ ամ-
բողջ Գերմանիոյ կայսրութեան մէջ: Իր ա-
նունը երկրին կայսրութեան հիմնարկութեան
հետ սերտիւ կապուած էր եւ միշտ յարգուած
Գերման կայսրերուն կողմէ՝ որոնց խորհրդա-
տուն եղած էր շատ մը կնճռալից խնդիրնե-
րու մէջ: Մահուան գոյժը որ անմիջապէս
տարածուեցաւ Գերմանիոյ ամէն կողմը՝ մեծ
ցաւ եւ յուզում յառաջ բերաւ: Տրէզտընի՝
Սաքսոնիոյ մայրաքաղաքին մէջ մանաւանդ՝
ժողովուրդը շատ վրդովեցաւ: Թախտի մը կը
տեսնուէր ամէնուն դէմքին վրայ:

Ալպերթ թագաւորին մահուան յաջորդ
օրն իսկ՝ իր եղբայրը Կէօրկ իշխան կը բարձ-
րանայ Սաքսոնիոյ գահը, եւ նախարարներու
ներկայութեան երդում կ'ընէ իր պարտա-
կանութիւնները անթերի կատարելու: Ժո-
ղովուրդը խանդավառութեամբ կ'ընդունի
զինքը իբր թագաւորը:

Գնդապետ Կրիմի դասապարտութիւնը. —
Ռուս սպան, գնդապետ Կրիմ, որ պաշտօնա-
կան գաղտնիքներ հաղորդած էր Գերմանիոյ,
դատուեցաւ զինուորական Ատեանին առջեւ:
Կրիմ՝ Ատեանին առջեւ ամէն բան խոստո-
վանեցաւ, եւ պատմեց մանրամասնօրէն իր
բոլոր գիտցածը. եւ անտարակոյս այս պատ-
ճառաւ էր որ իր կեանքը խնայուեցաւ, բայց
իր ընդունած վճիռը կ'ենթարկէ զինքը
սոսկալի եւ խիստ ծանր դատապարտութեան
մը: Կրիմ իր աստիճանէն զրկուելով տա-
ներկու տարի Սաքսոնիոյ կղզիներուն մէջ
նուսնով ընդունեցին օտար պատկաւները՝ ո-
րոնք անմիջապէս իրենց սեղերը պիտի դառնան:

Իսկ չորեքշաբթի գիշեր ստացուած հե-
ռագիր մը. —

Անգլիոյ քաղաւորին առողջական վիճա-
կին վրայ հրատարակուած բժեկական սեղեկա-
գիրը կը յայտնէ քե՛ էսուարս քաղաւորը քիչ
մը աւելի հանգստացած է գործողութենէն ի
վեր, եւ վիճակը դեպի լաւ ըլլալու հակամէտ է:

չղթայակապ աշխատութեան կը դատապարտուի, եւ եթէ տասերկու տարիէ աւելի ապրի, իր կեանքին մնացած մասը պիտի անցնէ Սիպերիական դիւղի մը մէջ՝ Իրքութաքի հիւսիսային կողմը: Կ'ըսուի թէ այս մատնութիւնը մէկ միլիոն երկու հարիւր հազար ոսկիի նոր ծախքի մը դուռ բացած է Պատերազմական պաշտօնատան, քանի որ շատ մը բերդեր ու կամուրջներ որոնց մասին տեղեկութիւններ հաղորդուած էին, վերստին պիտի կառուցուին եւ տեղափոխուին: Գնդ. Կրիմ Ջարին մատուցած է աղերսագիրք մը որով կը խնդրէ իր զատապարտութեան մահուան պատիժի փոխուիլը. « Կը նախընտրեմ մահը, կ'ըսէ, այդ անօրինակ կերպով նուատացուցիչ պատիժէն »: Հաւանական չէ սակայն, որ իր խնդիրքը ընդունուի: Կը հաւատաւոր թէ իր ընդունած վճիռը պիտի վաւերացուի Ջարին կողմէ:

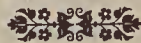
Քանի մը ռաիեկան քուսնեանցներ. — Անցեալ շաբթու կատարուեցան պատերազմող Պօէրներուն թիւը ցուցնող կարգ մը տեղեկութիւններ որոնք չահեկան կրնան կրնան ըլլալ վերջացող պատերազմով զբաղողներուն: Ամէնէն առաջ հաշիւ եղած էր թէ Թրանսվալի կողուող Պօէրներուն թիւն էր 30 հազար հոգի, եւ Օրանսի Ազատ Պետութեանը՝ 22,000, ընդամենը 52,000 հոգի: Ասոնցմէ զատ կար նաեւ օտար զօւնդերը եւ Իէյթի գաղթականութեան ապստամբները, որոնք միացած էին Պօէրներուն հետ: Բայց հիմա եղած նորագոյն հաշիւներէն կ'երեւի թէ՝ Պօէրներուն ամբողջ ուժը 80,000 հոգիէն աւելի էր: Այս 80,000ին 11,000ը սպաննուեցան եւ վիրաւորուեցան: Բանտարկեալները եւ պատերազմի միջոցին անձնատուր եղողները կը հաշուուին իբր 51,000, եւ հաշտութենէն վերջ անձնատուր եղողները 18 հազար: Եթէ նոյն իսկ ընդունինք որ, կ'ըսէ Սքեթքէյթըր, Պօէրներուն թիւը 80,000 էր, (թէեւ այս թիւը ստուգապէս անոնց վերջին թիւը չներկայացներ, քանի որ շատեր գաղտագողի միացած են թշնամիին բանակին հետ), բայց դարձեալ 1899ին անգլիական ժողովուրդին ձեռնարկած գործին մեծութիւ-

նը ինքնին տկներեւ ի յայտ կուգայ: 80,000 հեծեալ զօրաց յաղթել վեց հազար մըն հեռու երկրի մը մէջ, գործ մըն է որուն մասին Անգլիա կրնայ հպարտութիւն զգալ:

Չինաստան. — Պէրլինէ կը հեռագրեն թէ Շանհայէ տոնուած տեղեկութեանց նայելով հետախտը երթալով կը ճարակի չինական քաղաքին մէջ ուր միջին հաշուով օրական 50 մահ կը պատահի: Հիւանդութիւնը մաս գտած է նաեւ եւրոպական գաղթականութեան մէջ ալ եւ ցարդ 40 եւրոպացիներ մահած են որոնց մէջն է՝ Սպանիոյ հիւպատոսը:

Միջովկիանեան ջրանցք. — Ծերակոյտ իր վերջին նիստին մէջ հետեւեալ որոշուած է 34ի դէմ 42 ձայնով, « Միջովկիանեան ջրանցքը պիտի շինուի Բանատ, յէն, եթէ նախադրանքներ ղեկավարող շրջանի նոյն ջրանցքին ընկերութեան բողոք իրաւունքները 40 միլիոն տոլարի գնել, հետագա պարագային նախագահը հրամանատարի տայ ջրանցքը Նիքարագուայէն բանալ »: Վերջերս արդէն բաւական վիճաբանութիւն եղած էր Ամերիկեան պաշտօնական շրջանայիններուն մէջ այս խնդրոյն մասին: Թեր դէմ կարծիքներ փոխանակուած էին երկրի ազդեցիկ անձնաւորութեանց կողմէ, եւ հիմա կ'երեւի թէ խնդրոյն ամբողջական լուծումը ձգած են Նախագահին:

Հիմալայան կը տարժի. — Կալկաթայի հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ երկրաշարժ զօրեղապէս ցնցած է Հիմալայա լեռանց ամբողջ շղթան, Սիմլայէ մինչեւ Չիթրալ: Ափ-կառաջին անգամն է որ՝ երկրաշարժ երկրին այսքան ընդարձակ տարածութիւնը կը շարժէ մէկ անգամէն:

ՀՈՍԿԷ ՀՈՆԿԷ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՀԱՄԻԿԻՓ

Արուեստականութեան դարուն մէջ կ'ազդինք: Մարդ չի կրնար ժխտել այս իրողութիւնը:

Հիմա արուեստին շնորհիւ կը շինուին տեսակ բաներ, որոնք, կատարելապէս լիովնալով ըլլալէ զատ իրենց նպատակին մէջ, բնականին ալ խաբկանքը կուտան մարտն աչքին :

Պիտի կրնա՞ք հաւատալ երբ ձեզի ըսուի թէ հիմա արուեստական հաւկիթ շինելու թից մը գտնուած է, արուեստական հաւկիթ, այնքան նման գոյնով, ձեւով բաղադրութեամբ՝ բնականին, որ դժուարաւ կարելի է զանաւանել զայն իրական հաւկիթէն :

Գիտական թերթ մըն է որ կը հազորդէ այս դարմանալի իրողութիւնը :

« Միջոց մը կեղծ հաւկիթները այնքան բնական են որ, մարդ կը փորձուի ուտելու :

Կ'ըսուի նաև թէ, կարելի է այս ճարտարութիւնը քիչ մը յառաջ տանելով՝ շինել հաւկիթներ՝ զորս կարելի ըլլայ ուտել, ինչպէս կան սիկաոի, լուցկիի, մատիտի, զմեկի նմանող շոքուլայէ կեղծ առարկաներ, որոնք սքանչելի կերպով կուտուին :

Ինչու հաւատալ սակայն կեղծ հաւկիթներու շինութեան, քանի որ հիմա կարելի է պատրաստել այն տեսակ թիւուններ, ներկեր, և ուրիշ շատ բաներ, ամէնքն ալ արուեստական կերպով, որոնք ասկէ առաջ կենդանիներէ կամ բոյսերէ միայն կ'արտադրուէին : Շատ նոր բան չէ սակայն արուեստական հաւկիթի շինութեան այս խնդիրը, որ նորէն խոսեցնել կուտայ գիտական աշխարհը, եւ մտատանջութիւն կը պատճառէ հաւապահներուն :

1884ին Շիքակոյի մէջ արհեստական հաւկիթներու գործարան մը կար, ուր կը պատրաստուէր անկէ մեծաքանակ :

Իր պատրաստութեան կերպը հետեւեալն է :

Հաւկիթին դեղնուցը ձեռք կը բերուի եւ գլխապոքեկնի, ալիւրի, և ուրիշ քանի մը նիւթերու խառնուրդէ : Դեղնուցին՝ իր կլոր ձեւը տալու համար, այս խառնուրդը կը լեցնեն կաղապարներու մէջ : Այս կլորցած թիւունցը կը ձգեն յետոյ ուրիշ տեսակ նիւթերու ձերմակ խառնուրդի մէջ, որ շատ կը

մօտենայ իրական հաւկիթին ճերմկուցին : Որպէս զի հաւկիթին տրուի իր ձուածեւ ձեւը, դեղնուցը այդ ճերմկուցին մէջ ձգելէ ետքը, մեքենայի մը միջոցաւ կը դարձնեն զայն, և այն ատեն կ'ըլլայ կանոնաւոր հաւկիթ, կատարելապէս ձուածեւ : Կը գուշակէք թէ հոս չլինար գործը : Այս նախապատրաստական արարողութիւններէն ետքը, ձուածեւ խառնուրդը կը դրուի ուրիշ ամանի մը մէջ, ուր շապիկ հագցուելու պէս, անոր մարմինը կը պատուի մաշկով մը և յետոյ, իր վրան կ'անցուի նաև դաճէ կեղիւ մը :

Այլ կատարեալ հաւկիթ կ'ըլլայ ան, այն ատեն :

Երբ այս գիւտը տարածուեցաւ Շիքակոյէ դուրս Ամերիկայի զանազան կողմերը, ամէն մարդ անոր յաջողութեամբը այնքան գրաւուեցաւ որ, մարդիկ սկսան ըսել. « Այլ հաւի պէտք չմնաց » :

Բայց դժբաղդաբար, որքան ալ երեւութապէս նման ըլլայ այս հաւկիթը բնականին, չկրնար երեք տալ հաւերու ածած հաւկիթին համն ու հոտը, անոր համար՝ ո եւ է վախ չկայ որ մարդիկ պիտի փորձուին հաւին սերունդը ջնջելու, մանաւանդ և մասնաւորապէս անոր համար որ, այս հաւկիթներէն ձագուկներ չեն կրնար ելլեր, մեր այնքան սիրած պզտիկ հաւերը, հաւին ձագուկները :

Լ Ո Ւ Ր Ե Ր

ՌՈՊԵՐԹ ԳՈՒԼԷՃԻ ԱՄԱՎԵՐՁԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Չորեքշաբթի օր, կէս օրէն ետքը, եւրոպական ժամը երեքին, տեղի ունեցաւ Ռուպերթ Գուլէճի տարեկան մրցանակաբաշխութեան հանդէսը, Գուլէճին ընդարձակ սրահին մէջ, երկսեռ խումբ բաղմութեան մը ներկայութեան :

Հանդիսականները Շիրքէթի շոգենաւով, ժամը Յին, կ'ուղղուէին Պէպէք, Ռուպերթ Գուլէճի ծանօթ գեղեցիկ հանդէսին, ներկայ

գտնուելու խնդութեամբ :

Օղբ սարսափելի տաք կ'ընէր , բայց հանդիսականները հաճոյքով կը մազլցէին Պէպէքի զառիվերը , ուր բնական հրապուրիչ տեսարաններ գեղեցիկ ու զմայլելի համայնապատկեր մը կը պարզեն :

Գոլէճ հասնելուն հրաւիրեալները հիւրասիրուեցան ուսանողներուն կողմէ , որոնք ամէն կերպով կը ջանային հաճելի դարձընել հանդէսը , իրենց փոյթեռանդն հիւրամեծաբութեամբ :

Սրահը լեցուած էր երկսեռ խումն բազմութեամբ մը , ուր կը նշմարուէին ամէն ազգէ մամուլի ներկայացուցիցներ , թերթերու թղթակիցներ և շատ մը ծանօթ անձնաւորութիւններ :

Ներկայ էին նաև պաշտօնական մարմիններու ներկայացուցիչներ՝ Կրթական նախարարութեան կողմէ՝ օտար վարժարաններու ընդհանուր քննիչ Սալիտ պէյ , ներկայացուցիչներ՝ ամերիկեան և անգլիական դեսպանատունէն , Ս . Պատրիարքին , Պաշկարաց Էկզարքին և Յունաց պատրիարքին կողմէ , և բազմաթիւ ծանօթ անձեր :

Ընթացաւարտ ուսանողները , երաժշտական քայլերգի մը հետ , համալսի ծափահարութեան մը մէջ՝ սրահ մտան՝ առաջնորդութեամբ Գոլէճին քիմիագիտութեան և ուսողութեան ուսուցիչ Բրոֆ . Օրմիսթընի :

Ժամը երեքին , հանդէսը բացուեցաւ Համիտիյէ քայլերգով՝ որուն հանդիսականները ունկնդրեցին ոտքի վրայ :

Հանդէսին կը նախագահէր Ամերիկեան դեսպանը :

Գոլէճին Տնօրէնը՝ Տօքթ . Ուօչպըրն , Ամերիկա գտնուելով , իր պաշտօնը փոխանորդաբար կը կատարէր Փոթ . Տնօրէն Բրոֆ . Էնտըրսըն , որ համառօտ ուղերձ մը ընելով՝ Գոլէճին և ընդհ . ուսուցիչներուն կողմէ շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր ներկաներուն և պաշտօնական մարմիններու ներկայացուցիչներուն , որոնք հաճած էին իրենց ներկայութեամբ պատուել հանդէսը :

Ուղերձէն ետքը , առաջին անգամ խօսեցաւ Պ . Օննիկ Արապեան , « Գործնական

Ասպարէզի մէջ Յաջողութեան » մասին : Ծառախօս պարոնին յստակ արտասանութիւնը եւ ազգու շեշտերը բուն ծափահարութիւններով ընդունուեցան :

Երկրորդ ճառախօսն էր՝ Պ . Զարեկ Ա . Ճէճիզեան , որ յուզիչ շեշտերով եւ կորովի արտասանութեամբ մը՝ խօսեցաւ « Անհատական Յառաջդիմութեան » մասին : Պ . Ճէճիզեան ալ արժանացաւ բուն ծափերու :

Երրորդ ճառախօսը , Պ . Կոռքօ Կողովորէ անձնական տկարութեան՝ մը պատճառաբանակայ ըլլալով , չկրցաւ կատարել իր տոննախօսութիւնը :

Այս երկու բեմախօսներուն գեղեցիկ ճառերուն յաջորդեց երաժշտական խումբին գեղեցիկ երգեցողութիւնները , որոնք հաճելի տպաւորութիւն մը ըրին հանդիսականներուն վրայ :

Երաժշտական կտորներու երգեցողութեան յաճորդեց Պ . Անթուան Փարութալի ճառը՝ « Երկնային մարմիններու վրայ ակնարկ մը » : Յետոյ Պ . Մարտիրոս Կ . Բէխեան խօսեցաւ ուրիշ ճառ մը՝ որուն յաջորդեց Պ . Բ . Թրիանտաֆիլիտիսի բանախօսութիւնը :

Այս երեք բեմախօսներուն ճառերն ալ արժանացան ծափերու :

Ատոնախօսութեանց աւարտումէն ետքը , երաժշտական խումբը գեղեցիկ կտորներ նուագեց , որոնք ունկնդրուեցան մեծ հաճոյքով :

Յետոյ Բրոֆ . Էնտըրսըն ուղերձ մը ընելով ընթացաւարտներուն՝ անոնց վկայականները բաշխեց , և խրատական մը խօսեցաւ : Տեղեկագրութեան մը մէջ , Բրոֆ . Էնտըրսըն յայտնեց Գոլէճին կից նոր շէնքին կառուցումը , դպրոցական սովորական դասընթացներուն մէջ մտցուած սղագրութեան և ուրիշ ուսումնարարական յաւելումը , որոնք հետեւեալ կատարելագործութեան պիտի տարուին :

Աղօթքով մը փակուեցաւ հանդէսը , եւ հանդիսականները մեկնեցան սրահէն գեղեցիկ ժամանց մը վայելած ըլլալու հաճելի տպաւորութեան տակ :

Հանդիսականներէն ոմանք առաջնորդուե-
րան Տնօրէնին տունը, ուր մեծարուեցան զո-
ւացուցիչ ըմպելիներով :

Այս տարի 13 ընթացաւարտ ունի Գոլէճը ,
որոնց Յը հայ են , Պարոնայք Օննիկ Արապ-
եան , Արամ Պէօրէքեան , Զարէ՛ Ճէճիգեան ,
Քարսեղ Էսէֆեան , Մարտիրոս Բէիսեան ,
Աւան Գիրիշեան :

Երբ ըլլաթի օր ալ , կէս օրէն վերջ , տեղի
ունեցեր է Պարտիզակի Բարձր . Վարժարա-
նին ամսվերջի հանդէսը , ներկայութեամբ
միւստի » Սէֆէր պէյի , տեղւոյն թաղական
որդոյ , հոգաբարձութեան անդամներուն
և երկուսն խումն բազմութեան մը :

Վարժարանին այս տարուան վեց շրջա-
ւարտներն են՝ պարոնայք Սարգիս Զի-
լիկեան , Աբրահամ Կարապետեան , Եր-
ուանդ Միսքեան , Յարութիւն Գասապեան ,
Թաթուլ Գոյուլմէճեան և Կարապետ Ճրկա-
եան :

Իսկ իրենց կարգին մէջ մրցանակ ստացող
աւանդներն են՝ պարոնայք Հրանտ Կէօզիւ-
լիկեան (Ա.) , Նշան Դերձակեան (Բ.) ,
Յիկամիւն Ճինկոզեան (Ա.) , Պետրոս Ալեա-
նիսեան (Բ.) , Մկրտիչ Տ. Յակոբեան՝ Ար-
մէնէ Էփ. Տ. Յակոբեանի որդին (Ա.) , Կարա-
պետ Կարապետեան (Բ.) , Յակոբ Առաքել-
եան (Ա.) , Գեղամ Սեբոբեան (Բ.) , Վահրամ
Նաճիկեան (Ա.) , Հրանտ Խորխորունի Բ.
Պրանակ :

Ուսանողութեան մէջ բարձրագոյն թիւի
մրցանակը շահած է Պ. Մկրտիչ Տ. Յա-
կոբեան :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սափոցիոյ քաղաւորը .— Գերմանիոյ կայս-
րն է Սաքսոնիոյ Թագուհին հեռագրով շը-
նորակութիւն յայտնեցին Վեհ. Սուլթա-
նին , որ բարեհաճած էր ցաւակցական հե-
տաքի մը ուղղել՝ Սաքսոնիոյ Ալպէրթ Թա-
գաւորին մահուանը առթիւ :

Հանգալիկ վարժարան .— Պետական Խոր-
հուրդին որոշմամբ , որ վաւերացած է Կայս.
Իրատէով , Կ. Պոլսոյ մէջ հանքաբանութեան
վարժարան մը պիտի հաստատուի : Կայս.
այդ Իրատէն հաղորդուեցաւ անտառներու և
հանքերու նախարարութեան :

Հալլէն կիրակի օրուան թուականով կը
հեռագրեն թէ Էտուարտ Է.ի Թագադրու-
թեանը ներկայ գտնուելիք օսմ. պատուի-
րակութիւնը նոյն նաւահանգիստէն ճամբայ
ելեր է դէպ ի Լոնտոն :

Օսմ. նաւատորմը .— Ծովային նախարար
Հասան փաշա եւ Անսալտօ նաւագործարանին
ներկայացուցիչ Մ. Ամատօրի , ստորա-
գրեցին օսմ. մարտանաւերու նորոգութեանը
վերաբերեալ պայմանագրութիւն մը :

Օսմ. Պանգալիկ բաժնետէրերու ընդհա-
նուր ժողովը , անցեալ հինգշաբթի , Լոնտոնի
մէջ գումարուեցաւ Լորտ Հիլինկալտնի նա-
խագահութեամբ : Ժողովը ամբողջովին վա-
ւերացուց 1901 տարեշրջանի հաշիւները , ո-
րոնք 333,445 անգլիական ոսկի շահ մը ցոյց
կուտան : Այդ գումարը եղած է 336,081 ոսկի՝
անցեալ տարուան մնացորդով 40,798 ոսկի
պահեստի համար եւ այլն հանելէ ետքը տը-
րամագրելի կը մնայ 325,283 ոսկի : Նա-
խագահը ըսաւ թէ 1901ին օսմ. երկիրներու
բերքերը , իրենց առատութեամբը ու լաւ
գիններովը , գոհացուցիչ գործառնութեանց
պատճառ եղան , որով Անատօլուի երկաթու-
ղիներուն հասոյթներն ալ աւելցան : Երաշ-
խաւորեալ երկաթուղիներու հասոյթը 1901ին
աւելցաւ եւ եղաւ 447,669 ոսկի , իսկ ոչ-
երաշխաւորեալ երկաթուղիներուն ալ՝ 267,672
ոսկի : Բիլումէթրի երաշխաւորութեան գու-
մարներու վճարումը մեծ կանոնաւորութեամբ
կատարուեցաւ : Օսմ. Պանքային ճիւղերը
միւս տարիներէն աւելի գործ ըրին : Ընդհա-
նուր գործառնութիւնները , որոնք 1897ին
761,000 ոսկի էին , 1901ին եղան 968,000 եւ
վերջին տարւոյն մէջ մինչեւ իսկ 1,100,000
ոսկիի բարձրացան : Մեծաքանակ գումարներ
ալ աւանդ թողուեցան , 1901ի չահաբաժինն
է տասերկու շիլին , ժողովը վաւերացուց Պ.
Պ. Ռաուլ Մալլէի եւ Ումպէրկի անուանու-

մը իբրեւ վարիչ. նաեւ վերընտրեց դադարեալ վարիչները :

Իզմիրեմ գրուած էր թէ տեղւոյն անգլիական գաղթականութիւնը որոշեւ է հետեւարտ է. ի թագադրութեան հանդէսին առթիւ շքեղ լուսավառութիւններ կատարել : Չորս մավուններ պիտի կենային որսորդներու քլիւպին առջեւ, որոնցմէ հրախաղութիւններ պիտի կատարուէին. նաեւ լուսադարձուած երկու ուրիշ մավուններ ալ նաւահանգիստին մէջ շրջաններ պիտի կատարէին նաւաձիգներու առաջնորդութեամբ : Հրախաղութեանց համար երկու հազարէ աւելի զանազան հրթիռներ յանձնարարուած են : Անգլիոյ հիւպատոսարանը պիտի լուսադարձուէր եւ պարահանդէս պիտի տրուէր : Ուրբաթ իրիկուն ալ Իլուսթրիոս մարտանաւին մէջ պարահանդէս մը պիտի տրուէր :

Պարսից դեսպանատան առաջին թարգման Յովհաննէս խան շաբաթէ մը ի վեր հիւանդ է :

Եգիպտոսէն առնուած լուրերու նայելով, բամպակի տունկերը նոր հիւանդութենէ վարակուած են : Երկրագործութեան ընկերութեան նախագահ Հիւսէյն փաշա Քամէլ նոյն ընկերութեան անդամները արտասովոր գումարի մը հրաւիրեց, խորհրդակցելու համար թէ ի՞նչ միջոցներ ձեռք առնելու է այդ հիւանդութեան դէմ : Որոշուեցաւ յանձնաժողով մը ղրկել Քաֆր-էլ-Համամ, Իպրահիմ փաշա Հիւսիի կալուածներուն մէջ տեղւոյն վրայ քննութիւն կատարելու եւ մանրամասն տեղեկագիր մը պատրաստելու : ցոյց տալով հիւանդութիւնը անհետացնելու եւ կանխահոգ դարմաններ ընելու միջոցները, Կ'երեւայ թէ այդ կալուածներուն մէկ եօթերորդ մասը վարակուած է : Ուրիշ յանձնաժողովներ ալ եգիպտոսի միւս մասերը պիտի ղրկուին միեւնոյն նպատակով :

Սեւ ճեղքի գործարան. — Մաքսային Խորհուրդին անդամ Մէհմետ Յափզ պէյ, աղերսագիր մը մատուցանելով պետական Խորհուրդին, մենաշնորհ խնդրեց Կ. Պոլսոյ մէջ գործարան մը հաստատելու, ուր սեւ ներկ պիտի պատրաստուի անասուններու ոսկորներէն : Այդ աղերսագիրը մատուցուեցաւ

առեւտրական եւ հանրագումար շինութեան նախարարութեան :

Օսմ. Գաւառումը. — Ամերիկայի Իրոյն նաւագործարանին մէջ շինուող Ապս-իւ-Ան ճիս յաճախորդին շինութեանը հսկելու պատոն ունեցող օսմ. սպաները հեռագրեցին ծովային նախարարութեան թէ նաւին մարմնոյն, մեքենաներուն, կաթսային ու թէղանոթներուն շինութիւնները աւարտելու վրայ են :

Նոր ծրագիր. — Փափագեան Միհրան էֆ. աղերսագիր մը մատուցանելով ներքին գործոց նախարարութեան, տասը տարուան մենաշնորհ ուղեց Համադզային անկելանոց նունով երկաթուղիի վիճակահանութեան ընդմէջներ ծախելու եւ իւրաքանչիւրէն քսակալ յատկացնելու նոյն հաստատութեան ինդիքը յանձնուեցաւ առեւտրական եւ հանրագումար շինութեանց նախարարութեան :

Կը ցաւինք որ, անձնական պատճառներով, երեք շաբաթէ ի վեր չկրցանք ինքնագիր խմբագրական տալ ընթերցողներուն :

Բիւրակնի յառաջիկայ թիւով պիտի հրատարակենք Ռոպէր Գոլէնի պատմութեան եւ գրականութեան ուսուցիչ Բրոճէսէտոն Ալեքսանդր Վան Միլիենի անցեալ կիրակի օր Գոլէնին ընթացաւարտներուն խօսած գեղեցիկ մէկ ուղերձը, «Կեանքի ճշմարիտ տոյնը» : Գոր Բիւրակնի համար յատկապէս բարձր մանած է Աբրահամ ԷՖ. Տ. Յակոբեան :

Տեւ եւ Տեւորհ

Հ. ՍՏԵՓԱՆ Խ. ԻԻԹԻԻԾԵԱՆ

Տպագ. ՆՇԱՆ. Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Պապը Ալի Գաւառի թիւ 38 Իգսամ լրագրի

ու թեան

Բրաժ

-իւ-մն

լու պար

ազրեցի

ին մար

ու թեան

աւարտելու

հրան էի

ին գոր

ուան մի

անոցի ա

թեան բը

հն քան

ու թեան

եւ հան

եան :

ատնաւոր

ին քան

բուն :

աւ պիտ

ա պաւ

ուսուցի

իւնեցի

ընթա

գնէ ու

յուսի

էս բար

Յակոբ

ն

ն

ազրի երկ

ն

ն

ազրի երկ

ն

ազրի երկ

0-1-7

0-3-3

0-1-4

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ

